

Bronisław Sitek

Słowo wstępne

Studia Prawnoustrojowe nr 16, 5-6

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Słowo wstępne

Czynność porównywania towarzyszy człowiekowi od momentu świadomego poznawania otaczającego go świata. Jest wynikiem nie tylko jego zdolności poznawczych, ale przede wszystkim konsekwencją istnienia różnorodnych form substancji (bytów) i przypadłości (cech). Poznanie to najczęściej ma charakter spontaniczny, przypadkowy, a w rezultacie nie prowadzi do konstruktywnych wniosków czy systematyzacji rzeczywistości. Tym bowiem zajmuje się nauka w różnych dziedzinach i obszarach problemowych. Można zatem mówić o metodzie porównawczej w naukach medycznych, przyrodniczych czy ekonomicznych. W naukach prawnych natomiast porównuje się systemy prawne, rodziny prawa, instytucje prawne, a także pojęcia i ich znaczenie. Ważne, by określić wcześniej cel porównywania.

W potocznym rozumieniu komparatystyka prawna kojarzy się z poszukiwaniem lepszych rozwiązań celem wdrożenia ich do rodzimego systemu prawnego. Tymczasem jej podstawową funkcją jest funkcja poznawcza, która pozwala na wychwycenie istniejących podobieństw i różnic bez konieczności szukania wspólnego mianownika. Metoda komparatystyki porównawczej nie ma bowiem prowadzić do stworzenia systemu prawa porównawczego. Takowe istnieje wyłącznie w obszarze prawa międzynarodowego. W badaniach komparatystycznych winno się dążyć do wychwycenia funkcji, jakie w danym systemie spełniają instytucje prawne, pojęcia prawne czy konkretne rozwiązania. Takie rozumienie badań komparatystycznych pozwala na lepsze funkcjonowanie w globalizującym się świecie zarówno jednostkom, jak i przedsiębiorcom.

Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie przy współpracy wydziałów prawa ze Słowacji, w szczególności z Uniwersytetu M. Bela w Bańskiej Bystrzycy, oraz pod patronatem prof. Ch. v. Bara z Uniwersytetu w Osnabrück w 2011 r. rozpoczął organizację serii konferencji poświęconych badaniom komparatystycznym. Celem tego przedsięwzięcia jest stworzenie międzynarodowej grupy badaczy z Europy Środkowo-Wschodniej oraz wypracowanie przedmiotu i metod badawczych na następne lata. Udział w pierwszym takim spotkaniu zgłosiło ponad stu

prawników z pięciu państw: Polski, Słowacji, Czech, Niemiec i Ukrainy. Przyjęto dość szeroką formułę tematyczną, tak aby jak największa liczba naukowców mogła wziąć udział w konferencji. Usprawiedliwieniem dla takiego rozwiązania jest fakt, iż badania komparatystyczne w obszarze nauk prawnych w Europie Środkowo-Wschodniej należą do rzadkości. To właśnie na Wydziale Prawa i Administracji UWM w 2002 r. powstała pierwsza w Polsce Katedra Prawa Porównawczego.

Konferencja będzie organizowana corocznie z dużym udziałem młodych naukowców. Zakłada się, że większość publikacji w ramach tej grupy będzie ukazywać się w języku angielskim, co ułatwi komunikowanie się z ośrodkami i badaczami od dłuższego czasu zajmującymi się badaniami komparatystycznymi w Europie.

Prof. zw. dr hab. Bronisław Sitek